

CARTILE SATEANULUI ROMANU.

PENTRU

TOTE TREBUINTIELE POPORULUI ROMANU.

Ese in fie-care luna câte una carte. Pretiulu de prenumeratiune pre unu anu intregu e 1 fl. v. a., pentru Romanî'a 3 franci — lei noi. Abonantii voru primî cá premiú portretulu lui *A v r a m u J a n c u* — platindu numai 30 cr. pentru cart'a de transportu si pacuetarea aceluî'a.

Pretulu Romanu.

Diurnalú besericescu, scolasticu si literariu.

Ese in fie-care luna odata.

Pretiulu de prenumeratiune pre unu anu e 4 fl. [10 franci — lei noi.] Abonantii voru primî cá premiú portretele Metropolitóloru romani *Mironu Romanulu* si *Dr. Joanu Vancea* — platindu numai 50 cr. pentru cart'a de transportu si pacuetarea acelor'a.

Amiculu Familiei.

Diurnalú socialú, beletristicu si literariu.

Ese totu in a dóu'a Domineca.

Pretiulu de pren. pr unu anu 5 fl. [13 franci — lei noi], $\frac{1}{2}$ anu 2 fl. 50 cr. (7 franci — lei noi.)

Abonantii voru primî cá premiú portretulu distinsulu filologu si istoricu *Timoteiu Cipariu* — platindu numai 30 cr. pentru cart'a de transportu si pacuetarea aceluî'a.

Proprietariu, Editoru si Redactoru resp.:

Pop'a **NICULAE F. NEGRUTIU.**

Tóte aceste 3 diurnale de-odata abonate costau pre anulu intregu numai 8 fl. v. a. pentru Romanî'a si Strainatate — 25 franci — lei noi. Cei ce dorescu a capetá si tóte 4 icónele de premiú voru avé de a plati inca 1 fl. [cei din Romanî'a 3 franci — lei noi] in pretiulu cartei de transportu si a pacuetarei acelor'a.

A se adresá la **Imprimari'a „Georgiu Lazaru“** in Gherl'a.

GHERL'A.

IMPRIMARI'A „**GEORGIU LAZARU.**“

1881.

— Assecurati-ve semenaturile v6stre contr'a grindinei! —

Societatea Actiunara Franco-Ungara
DE
A S S E C U R A T I U N E
IN BUDAPEST'A
— FRANCO-HONGROISE. —

din a carei capitalu foundationalu staveritu in suma de

20 milli6ne franci s6u 8 milli6ne floreni in auru

s'a depusu deja prin actiunari in bani gat'a

➔ 10 milli6ne franci s6u 4 milli6ne floreni in auru ➔

carei s'au ellocatu parte in cele mai de frunte banche din capitala parte in hartie de statu ung.

si pentru urmasii vostri!

Assecurati-ve contr'

CARTILE SATEANULUI ROMANU.

Descépta-te Romane!

Stroe Plopanu.

— *Balada populara.* —

Susu pe muchea dealului, ¹⁾
 Merge 'n voi'a calului
 Unu bujoru de capitaniu
 Care pórtá buzduganu.
 Elu arunca ochi de susu'
 Cându spre valea din apusu,
 Cându spre siesulu infloritu
 Despre mândrulu resaritu, Library Cluj
 Si totu cata cá se véda
 N'ar' zarí cumv'a o prada
 Ici in zare colo 'n zare
 Pe sub ceriu, in departare?
 Ciocarli'a susu cantá
 Ér' voiniculu cuventá:
 „Cà-ci nu am arip'a t'a,
 „Ciocarlie nevediuta,
 „Paserica 'n ceriu pierduta!
 „Cà-ci nu am si sborulu teu
 „Se me 'naltiu in ceriu si eu
 „Cá se vedu din dosu de zare
 „De nu vinu órde Tatare
 „Se rapésca si se fure
 „Fete mari cu ochi de mure,

¹⁾ Tóte drumurile vechi treceau pe muchea dealurilor.

„Si copii marunti de ani,
„Copilasi de cei balani?“¹⁾

Cum mergea si cum graia,
Éta, mări, cà zaria
Josu, de vale, pe sub dealu,
Langa apa, susu, pe malu.
Unu focu mare stralucindu,
Pintre salcii palpaindu
Si 'mprejurulu focului
Trei Tataři stându locului
Si frigîndu unu mielu furatu,
Intr'o furca aninatu,
Caii loru pasceau de-o parte
Ér' la umbra, nu departe,
Se bocea o mandra féta,
De o salcie legata;
Se bocea biét'a copila
De umplea crângulu de mila,
Dar' paganii o priviau,
Si privindu-o cruntu rideau
Si diceau in limb'a loru:
„Multu platesce estu odoru,
„Cà-ci e puica de bunu soiu,
„Si-i cá tresti'a la boi,
„Si-i cá lun'a la obrazu,
„Numai buna de-unu viteazu.
„Ghirai Hanclu pentru ea
„Ne-a dá scule câte-omu vrea,
„Si caftane de Sultani
„Si cinci-dieci de pungi de bani!“

Câtu Plopanu mi-i audia
Calulu iute-si rapedia:
„Buna diu'a mări Tataři,
„Pradatori de fete mari!

1) Copilasi români au perulu galbenu deschisu.

„Spune-ti mie fara teama,
„Fara teama dati-mi séma
„Ori vi-i róba de schimbare,
„Ori vi-i róba de vendiare?
„De-i pe schimbu eu multu voiu dá
„Cà-ci cu díle voiu lasá,
„De-i pe plata, eu suntu gat'a
„Dela voi se cumperu fét'a,
„Nu cu auru, nici caftanu
„Ci cu dári de buzduganu.“

Tatarimea ér' rídea;

Din trei unulu respundea:

„Audit'ati, auditu,
„Pe Românulu indracitu?
„Ci cà-i prinsu de mare doru
„Cá se mérga plutitoriu
„Cându pe apa 'ntinsu la sóre,
„Cându sub ap'a curgatore
„Pâna 'n Dunarea cea lata,
„Pân' in marea tulburata?“

Bine verb'a nu sfêrsiá —

Vai de lume! — amaru de ea!

Buzduganulu se 'nvêrtea,

Cá unu vulturu s'abatea,

Pe pagani î-i si turtea!

Apoi mandrulu capitaniu

Care-i dícu Stroe Plopanu,

La copila se ducea

Si cu dragu asia-i graiá:

„Cine 'mparte, parte-si face

„Cum i-e dorulu, cum t-i place.

„La tatari am impartitu

„Buzduganu-mi otielitu.

„Tie draga fata mare,

„'Ti facu parte de scapare,

„Era partea ce-mi facu mie
„Esti tu, drag'a mea soție.“

Copiliti'a ce dicea?
Sciu că nu se mai bocea,
Peru 'n fația-si aducea,
Cu voiniculu se ducea,
Fia calea loru usióra,
Cu focu linu la animióra
Cum e scrisu, cum e menitu,
Cându e tempulu de iubitu.

Vasilie Alecsandri.

Veronic'a

— Novela originala. —

(Fine.)

III.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Omulu celu mai nefericitu in lume erá acum'a Teodoru. Indata ce a audítu despre fug'a Veroniceii si-a perduto tóta liniscea. Nu putea nici lucrá, nici dormí, nici bé, nici mancá.

Pâna ce erá inca in viétia mam'a Veroniceii, mergea mai tóta diu'a la dens'a si se incercá a-o mangaiá, cu tóte că si elu avea lipsa de mangaere.

A amblatu mai de multe ori si prin orasiu, sperandu că dóra va dá undev'a de Veronic'a si va poté s'o aduca acasa. Dar' tóte incercarile de a-o gasí i-au fostu insedaru

Dupa mórtea mamei nefericite, cea mai dulce mangaere si fericire pentru Teodoru erá de a merge din cându in cându la mormentulu ei si alu udá cu lacrimé...

Acolo pintre morminte intunecóse si tacute amblá elu adese-ori ratecindu si suspinandu că si o umbra eschisa din raiulu fericirei. Veronic'a erá comor'a tuturor sperantielu s'ale pe care perdiendu-o acum'a nu mai aveá alta sperantia de fericire in venitoriu, decâtu — unu mormentu.

Trecuse unu anu, si despre Veronic'a, unde se afla si cum traiesce? nimene din satu nu sciá inca nimica.

Erá o séra ventósa si rece de tómná.

Teodoru venindu ostenitu dela campu, a trecutu si acum'a, cá si de alta data prin cimenteriu, cá acolo in linisce se dee câteva mominte cursu liberu meditatiuniloru s'ale triste ce inca totu 'lu urmariu.

Sosindu inse aprópe de locul unde erá inmormentata mam'a Veroniceí, elu vediù standu langa mormentu o muiere imbracata in nisce vestminte sdrentióse, c'unu pruncu micu in brație, pe care 'lu stringea la peptu, si 'lu totu invalia, cá se-lu apere de recél'a ventului. Pe faci'a ei se vedeau semnele unei doreri si nefericiri estraordinare. Ochii pareau cá-su nesce isvóra, din cari curgeau in josu pe faci'a-i dóue pâraie de lacrimi.

— Va fí cev'a cersítoria nenorocita, care neavendu unde petrece nóptea, s'a trasu aici cá se-si scutéscá copilasiulu de frigu, — cugetá Teodoru intru sine. Serman'a, cum plange de mil'a lui! Se teme se nu móra pana deminétia. Dar' cum de nu s'a cerutu de masu in satu la vre-o casa?... Me ducu se-o chiemu se vie la noi.

Cu aceste pasí mai aprópe de dens'a, dar' de-odata se oprí tresarindu si se retrasé langa o tufa, cá se remana neobservatu de cersítóre, a carei trasuri zarindu-le mai de-aprópe, recunoscú in trens'a pe Veronic'a.

Elu sentiá cea mai adênca dorere, vediendu-o intr'o stare atátu de trista; dar' totu-odata se bucurá din anima cá dupa unu anu de suferintie éra o póte vedé, si va poté se o faca fericita. Elu o iubiá inca si acum'a cu ace'a-si caldura; si speranti'a vescedita a fericirei inverdí de nou in anim'a s'a.

— Maica! suspiná Veronic'a dupa o tacere indelungata, lasandu-se in genunchi pe mormentulu maiceí s'ale. Poté-vei se ierti candv'a gresiél'a fiiceí t'ale, care te-a lasatu fara mila in durere, si prin portarea ei nebuna te-a pusu in acestu mormentu?... O! iérta-me!... cá-ci vedi si eu sum

nefericita . . . si pe mine m'a lasatu acel'a pentru care te-am lasatu eu pe tine, acelu demonu pe care eu 'lu credeam angeru . . . si dorerea si rusinea me va pune si pe mine acusi in mormentu. O! de-ai fi inca in viétia, si eu féta lângă tine : cum asiu urmă totu-de-a-un'a svaturile t'ale intielepte! Cátu de fericita asiu poté fi in lume! . . . Dar' ce mai vorbescu eu de fericire? . . . Patru luni suntu acum'a, decându traescu cu acestu copilasiu candu cá cersítoria amblandu dintr'unu satu in altulu, candu cá servítoria totu pe la straini, cari nu sciu alt'a decâtu a-si bate jocu de nefericirea mea . . . Dar' nu voiu plânge, cá-ci numai eu sum caus'a la tóte aceste . . . eu si neascultarea mea! . . . Rusinea nu m'a lasatu pâna acum'a se intru, si nu me lasa se mai remanu in acestu satu . . . Remasu bunu, maica scumpa! . . . Iérta-me! . . . se am macaru atât'a mangaere in viétia . . . Asculta baremi tu glasulu cáintiei si nefericirii mele, ce nime dintre cei vii nu voiesce se asculte . . . Remasu bunu mormentu scumpu si satu iubit, cá-ci altulu nu me mai vedeti . . . Vino, dragulu mamei copilasiu, se urmamu calea nefericirii nóstre cu fóme si cu sete, prin ventu si prin geru, cá-ci dedatu esci tu acum'a cu tóte acestea. Se mergemu si se suferimu, pâna candu Atotupoterniculu se va indurá si ne va chiemá si pe noi la sine . . .

Dicându aceste, s'a sculatu tremurátore si invalidu-si de nou copilasiulu, a voítu se plece.

— Veronica! suná atunci unu glasu din apropiere.

Veronic'a cunoscu glasulu lui Teodoru, si se oprí tresarindu.

— Dar' pe mine m'ai uitatu de totu? díse elu apropiandu-se de dens'a, si imbraçosíndu-o cu caldura.

Veronic'a nu scía pe ce lume se afla. Ea-si lasá capulu pe umerulu lui Teodoru si plangea, fara se póta díce unu cuventu.

— Nu plange Veronica! díse Teodoru mai departe: — Domnedieu m'a tramisu pe mine in ór'a acést'a! Pâna ce traescu eu, tu nu vei fi nefericita.

— O! lasa-me díse intr'unu tardfu Veronic'a cu vóce

tremuranda. — Eu nu meritu bunatatea t'a, eu nu sum démna nici se stái in vorba cu mine...

— Destulu, Veronica! nu-mi vorbí mie de acestea! Eu am audítu cuvintele t'ale rostite pe acestu mormentu. Eu sciu cà ai gresítu, dar' gresiél'a-ti e spelata prin lacrimelme de caintia ce ai versatu, si stérsa prin suferintiele ce te-au ajunsu. Tu ai suferitu destulu pentru o gresiéla, si de acum'a inainte ai dreptu a fí fericita!...

— Si dupa cele intemplete pâna acum: tu ai poté se meiubesci? --intrebà Veronic'a redicandu-si capulu, si privindu cu sfiéla in façi'a lui Teodoru.

— Si tu inca poti se te indoesci despre acést'a? Asia de reu cunosci anim'a mea? respunse densulu sarutandu fruntea ei palida.

— O, Teodore! esclamá Veronic'a esaltata — pre câtu cunoscu eu ómenii de unu anu incóce, n'am crediutu se se póta afá in lume o anima cá si a t'a. Iérta-me, cá-ci eu numai acum'a te cunoscu.

— Se lasamu aceste draga! — díse Teodoru. Se mergemu mai bine in satu, apoi se ne ingrigimu de cununfa si de nunta, cà-ci eu nu mai potu acceptá...

* * *

Preste dóue septemani Veronic'a erá mirésa si Teodoru mire.

Veronic'a trecuta prin scól'a suferintiei, a devenitu cea mai buna soçiá, ér' Teodoru prin dens'a celu mai fericitu barbatu.

Petru Dulfu.

Doine.

— De pe tempulu resbelului din anulu 1866. —

I.

Frundia verde matraguna
Fí mama cu voia buna,
Ca me 'ntorcu érași cu bine
De prin tierile straine

Prin care eu am amblatu
Decându de-acasa-am plecatu
Pâna 'n tier'a Murgului *)
Si 'n fundulu Tirolului,

*) Asié am audítu numindu ostasii „Moravi'a.“

Ori câtu eu ca am amblatu
Maicutia nu te-am uitatu
Nici gradinuti'a cu flori
Si dragile-mi soriori
Nici iubiti-mi fratiori..j
Scii mama candu ti-am scrisu carte
Cumca me afu departe
In tiér'a Talianului
Catr' apusulu sórelui,
Vai cá bine mi-a parutu
Candu acolo am vediutu
Câte-o mandra paserea
Venita din tiér'a mea,
Si ace'a cându cântá
Pre mine me leganá,
I erá gele de mine
Cum petrecu in tieri straine.
„Dute draga rîndunea / Central Univ
Si-i spune la maic'a mea
Cá se ffa sanetósa
Si lacrimi se nu mai vérese,
Cá-ci de n'a fi reu in tiéra
Voiu veni pe primavéra,
Sbiciulu meu se mi-lu grigésca
Unga-lu se nu mucediesca,
Plugulu se nu-mi ruginésca
Boitii bine-mi hranésca,
Cá-ci de candu eu catunescu
Multu la ele me gandescu.

II.

Frundia verde iérba grasa
Fii si tu mandra voiósa,
Cá-ci acasa voiu veni
Catuni'a o-voiu pleni,
De cum'va de va fi pace
Eu acasa m'oiu re'ntórcé

Dupa trei ani ce-au trecutu
De candu noi nu ne-amu vediutu,
De candu batu lumea si tiér'a
Mânce o foculu si par'a,
Eu portu pusca si borneu
Tu porti in sinu dorulu meu
Cumulu portu si eu alu teu
Vede singuru Domnedieu.

III.

Floricica de secara
Candu a fostu pe primavéra
Venit'au porunca aspra
Dela curtea 'mperatésca
Catra domnulu comandantu
„Se fimu gat'a de plecatu
„Cá-ci noi avemu a ne bate
„Cu Piemont si Bunaparte.
Si-'ntr'o di de catra séra
Toti erám la campu afara
Si acolo p'unu butucu
O rîndunea si unu cucu
Asia cântáu de cu gele
De gandeai cá campulu piere.
„N'auditi voi fratiori
— Am dísu eu catra fetiori —
„Cum ne canta de cu gele
„Este mandre paserele
„Mi se pare cá-su mênate
„Din tiér'a nóstra departe
„Cá se duca de noi veste:
„Mai traimu? si cum ne este?
Trimbíti'a 'ndat'au suflatu
Se fimu gat'a de plecatu
Nu multe poste ne-amu dusu
Pana la focu am ajunsu,
In bataia ne-au bagatu
Si multi voinici au picatu,

Că-ci veniaú glóntiele 'n roi
Că si picurii din ploi,
Dar' si noi inca puşcămu
Cu gramad'a-i tavaliamu.
Domnedieu s'a induratu
Din bataia m'a scapatu,
Si acasa m'am re'ntorsu
Totu voinicu si sanetosu.

Siomcut'a-mare, septembrie 1830.

Culese, corese si comunicate prin :

Maicuti'a candu m'a vediutu
Tare bine i-a parutu
Si la toti le-amu povestitu
Din celea ce am patitu
Si cumu-i de cotunitu
Er' mandruti'a-mi nu mai plange
Ce 'n braşiele ei me strige...

Elia Popu

invetiatoriu norm.

Plante otravitoare pentru animalele domestice.

In generalu animalele domestice deosebescu plantele otravitoare, si se ferescu de dinsele; cu tóte acestea impinse de fome, se insiéla si le manâncă. Interesulu cultivatoriloru este, cá se stirpésca asemenea plante din tóte locurile destinate pentru alimentatiunea viteloru. Fára a intrá in tóte amenuntele, vomu aretá cari suntu principalele plante otravitoare, cum sî midilócele de tamaduire in casurile de otravire,

In clas'a otravuriloru, numite de cátra igienisti a stringinte, alu caroru efectu este de a stringe, de a pungí tieseturele cari cadu sub actiunea loru, se afla: mugurii de stejaru si de frassinu; motiulu curcanului (*Polygonum bistorta*.)

Mugurii de stejaru si de frassinu. Animalele domestice manâncă cu placere mai toti lastarii tineri, — cari insele suntu fórte vatematori de sanetate. Actiunea vatematoria a acestoru muguri este cu atátu mai grava, mai periculosa, cu cátu animalele sunt mai tinere si au fostu tienute mai multu timpu cu fenu si paie de calitate prósta.

Ból'a provenita din acést'a cauza se arata prin batai'a cea rapede a pulsului, printr'una caldura mare a corpului si prin oprirea udului si a balegatului. Nu trece multu si vit'a bolnava presintéza semnele următoare: arsura mare in

gura, sete mare, lipsa de apetitu, ochii plini de lacrimi, pleoapele ochiloru imflata, ochii rosii, udu multu, rosiaticu si spumosu; baleg'a tare, amestecata cu mucositati sangerose si puturose; pulsulu bate incetu si este intermitentu; scuipatululu grosu si cleiosu; gemete si convulsiuni. Preste câtu-va timpu se declara si una iritatiune cerebrale, care se manifestéza prin simptomele urmatorie: vit'a tremura si i se batu muschii; simtirea se maresce, ochii suntu aprinsi, nelinise, ametiela, infuriare, in fine balegare mai multu cu sange si puturosa si una scurgere din nasu a unei materii grose si forte puturosa. Animalulu geme din ce in ce mai multu, respira cu greu, incepe a se intinde, se culca si more.

Bo'la tiene cate-odata dela diece pâna la douedieci de zile, si deca nu se cauta vitele la timpu, pieru, ori cate medicamente li s'ar' dá. — Esaminandu-se cadavrulu anatomicesce, se constata ca organele digestiunii au fostu inflamate; paratii interni ai stomacului si ai matieloru suntu rosii si patati cu violetu, cu rosiiu-inchisu si punturi negre atacate de gangrena.

La noi pieru multe vite din mancarea lastariloru tineri de stejaru si de frassinu, mai cu sema primaver'a candu vitele esu slabe din érna si suntu duse la pasciune in paduri de tufa. Cultivatorii necunoscundu nici caus'a nici leaculu, le lasa de pieru. Eta ore-cari indicatiuni generali asupr'a modului de a tamaduí asemenea afectiuni: mai antâiu se iè vit'a bolnava din padure si se pune la dieta; i se dá clistiruri emoligiite si puçinu nitrate, si se bea apa amestecata cu substantie gumose si mucilaginoase, de exemplu apa amestecata cu guma arabica, ori céiu de nalba. Se nutresce animalulu cu iérba prospeta si câtu se póte de buna, cu radecine fierte (sfecele, napi, scl.), paie bune si apa amestecata cu faina de orzu. Totu-de-odata se fierbe ap'a, se arunca pietre arse intr'ens'a si se aburesce vit'a la pantece, se fréca cu unu siumiogu de paie dupa ce s'a aburitu si se invelisce cu una cerga de lâna. Dupa ce vit'a a inceputu se se insanetosieze, se preambila cate puçinu si se obicinuesce treptatu cu regimulu ordinaru.

Motiulu curcanului se gasesce in locurile umede si pre munti amestecatu intre celelalte plante ale fenatielor. Acésta planta cuprinde fórte multu taninu si are una actiune astringinta asupr'a organeloru digestive cá si mugurii de stejaru. Vitele cari mananca asemenea plante prospete si in catatíme mare, se bolnavescu; li se infla membran'a mucósa a stomacului; — are acel'asi efectu cá si mugurii de stejaru si de frassinu, si vitele bolnave se ingrigescu cá si cele cari se bolnavescu mancandu mugurii citati mai susu.

In clas'a otravuriloru acre se gasescu multe plante si amestecate, din nenorocire, cu cele mai bune pentru alimentatiunea vitelor. Animalele cari mananca asemenea plante presinta simptómele urmátórie: gur'a li este aprinsa si uscata, beregat'a strinsa si au doreri de pantece; se baliga desu si cu anevointia, au friguri si ametiela; de abié se tienu pre picióre, resufla anevoia, si dupa câtu-va tímpu de suferintia cadu in convulsiuni si moru.

Plantele cele mai periculose din acésta clasa suntu: omagulu (*Aconitum neppelum*), piciorulu cocosiului (*Ranunculus*), pâsternaculu selbatecu (*Partinaca*). — Omagulu este un'a dintre plantele cele mai vatematorie pentru animalele domestice; acelea cari 'lu mananca, presinta simptomele urmatorie: nesimtírea corpului, dilatatiunea pupileloru, asudial'a, batai'a pulsului domóla, membranele aparinte galbene, curgere de scuipatu din gura, resuflare grea, mersulu greu si impleticitu, contractiunea spasmodica a muschiloru gátului si ai pantecelui; in fine paralisi'a unui'a séu a mai multoru picióre. In fenatiile nostre dela munte se afla multu omagu, si cine scie câte vite mai pieru din caus'a acestei plante veninóse. Tractarea viteloru otravite cu omagu nu se póte face cu succesu decâtu de catra unu veterinariu espertu. Cultivatoriloru le dâmu numai sfatulu de a stirpi pre câtu se póte acésta planta din fenatie, scotiéndu-o cu radecin'a.

Tote plantele cunoscute sub numele genericu de piciorulu cocosiului (*Ranunculus*) suntu vatematorie mai cu séma candu vitele le manca verdi. Intre speciile cele mai vatematorie vomu citá: piciorulu cocosiului de livedi (*Ranun-*

culus acris), piciorulu cocosiului bulbos (Ran. bulbosus), piciorulu cocosiului ranitoru (R. sceleratus), piciorulu cocosiului de campu (R. arvensis), In fenatiile umede, cam smercoase se vede una planta cu florea galbena stralucitoria, acést'a este piciorulu cocosiului de livedi. — Tote părțile acestoru plante suntu otravitorie, — s'a observatu inse că otrav'a se desvolta in lugeri si in foi candu plant'a a crescutu, si in radecine cându ea este inca mica. Produce mai acelea-si efecte cá si omagulu. Vitele bolnave trebuiescu tratate de unu veterinariu; inse spre a nu perde timpulu, li se pote dá céiu de nalba si clistiruri, de céiu de flori de teiu séu de nalba, cu care se amesteca si câte-va capetfne de macu.

Cá precautiune recomëndamu cá se nu se duca vitele sè pasca in locurile unde se afla asemenea plante, cá-ci mai cu séma cându li este fome, le manâna, dovéda, cá animalele nu potu deosebí in destulu de bine in starea de domesticitate tote plantele cari li suntu vatemala, dupa cum deosebescu in stare selbatica.

Pâsternaculu selbaticu, care cresce in locurile cultivate printre cereale, este vatematoriu. Vacele cari mananca acésta planta, presinta semnele urmatorie: li ardu ugerii, li scade laptele, li se imfla sfircurile tîtiéloru si ese pre densele bubulitie multe. Dupa patru séu cinci díle, caldur'a cresce, pulsulu este agítatu si tîtiéle se festescu. In asemenea casu se dá viteloru o alimentatiune recoritoria, li se iè sange si li se dá clistiruri in cari se amesteca puçinu otîetu; tîtiéle se ungu cu pomada sedativa, si bol'a trece.

(Va urmá.)

Risete si Zimbete.

Unu scolariu se uitá pe o mapa — Servitoriulu vediendu-lu incepù se-lu intrebe ce chartia e ace'a.

— E map'a tiei respunse scolariulu, — aci se vedu tóte satele si orasiile din tíera.

— Nu cumv'a este si satulu meu?

— Uite-lu.

— A bene-mi pare, — ia vedi ce face pe-acolo tat'a, mam'a si surorile mele.

Proprietariu, Editoru si Redactoru respundietoriu: **Nicolae Fekete-Negrutiú.**

Gherl'a. Imprimari'a „Georgiu Lazaru“ 1881.

3. *contr'a daunelorou causate prin transportu in ori-ce bonuri séu marfuri espedate pe uscatu ori pe apa;*
4. *contr'a daunelorou de chômege, adeca a daunelorou cari in casuri de focu ori explosiune urméza din impușinarea venitului ori intrerumperea séu chiar' incetarea muncei;*
5. *contr'a daunelorou causate prin spargere de iegi — gémuri la ferestri, oglindi etc.*
6. *pe viéti'a omului, in speșia: assecuratiuni de capitale, eventualminte si cu adausulu de a se esolvi inainte de mórte la unu anumitu terminu, assecuratiuni de renta, pensiuone si zestre*

Acésta societate, in fruntea carei'a stáu Domnii **Stefanu Bitó** cá presiedente, Br **Bela Bánhidy** si **Eugeniu Bontoux** cá vicepresiedenti si **Ludovicu Moskowitz** cá directoru generalu, avendu capitalulu foundationalu mai susu mentionatu, *tende onoratului buplicu assecuratoriou deplena garantie in tóte privintiele; si la contractarea de assecuratiuni offera cele mai avantagióse conditiuni si cele mai mari favoruri possibili, — ér' daunele obveniente le reguléza si reintórce in tempulu celu mai scurtu si in modulu celu mai convenabilu.*

Offertele de assecuratiuni le primesce si deslusirile necesarie le da cu tóta promtitudinea Directiunea Societatiei din Budapest'a, precum si tóte agentnrile principale si cereuale si alti plenipotentiatii ai Societatiei.

DIVERSE.

Imprumuturi dela 300 fl. in susu, pre intabulatiune primo loco, câsciga in tempulu celu mai scurtu si pre lînga condițiunile celea mai avantagiöse — Administratiunea acestui diurnal. Se cere numai Cartea de posesiune, Estrasu din cartile funduarie si libelulu de dare sêu mai bine o Aretare dela perceptoratulu regiu, din care se se védia apriatu: câta dare s'a platitu dupa posesiunea intabulânda in cei 6 ani din urma. Banii se dau gat'a numerati. Spesele se platescu numai la primirea sumei imprumutate.

Se cauta spre cumperare sêu in schimbare cu alte opuri: „*Cartile Sateanului Romanu*“ Cursulu I — Anulu 1876. — *Higien'a si Scól'a* Cursulu IV. — Anulu 1879. „*Fenice*“ almanaculu societatiei studentiloru romani din Oradea mare. — „*Predicatoriulu Sateanului Romanu*“ Cursulu IV — Anulu 1878. — *Colectiunea de fabule* arangiata si edata de Emericu Basiliu Stanescu Aradanulu. — *Carti istorice si filologice romane* din editiune câtu de vechia. — „*Semenatoriulu*“ completu si *Colectiuni complete de totu soiulu de diurnale romane si straine.* — *Numerii dela 1—6 din „Preotulu Romanu“ anulu 1880 si „Cartile Sateanului Romanu“ nrîi 1—8 an. 1880.* — A se adresá la Redactiunea acestui diurnal.

 Chiaru acum a esitu de su tipariu:

Economi'a pentru scólele poporale

de *Teodoru Rosiu*

Editiunea a dóu'a,

si se póte procurá dela Imprimari'a „Georgiu Lazaru“ din Gherl'a [Szamosujvár.] Unu esemplariu tramisu pre posta costa 30 cr. v. a. 4 esemplare 1 fl., 9 esemplare 2 fl., 50 esemplare 10 fl. v. a.

Totu dela Imprimari'a „G. Lazaru“ se potu procurá:

Vivi'a sêu Baseric'a din Cartagine. Narare istorica dela preotulu L. A. Dein versiunea Italiana a preotului Severinu Ferreri, tradusa de Dr. Juliu Dragosiu preotu si profesoru. Pretiulu e 1 fl. 50 cr. (pentru abonantii nostrii numai 1 fl. v. a.)

Higien'a si Scól'a. Fóia pentru Sanetate, morbi, Educatiune si instructiune. Anulu 1878. Redactoru Dr. P. Vasiciu Editoru N. F. Negrutiu. Cuprinde intre alte multe materii interesante si studiulu higienicu a Dlui Dr. Vasiciu despre Aparatulu genitalu omenescu (calitatea anatomica, destiniatiunea fisiologica a lui, bólele lui si tractarea fisiatrica a acelor'a) — a carui'a cunoscentia póte se previna multe rele ruinatóre de sanetate si moralitate. Pretiulu e 2 fl. (pentru abonantii nostrii numai 1 fl. v. a.)